

Isarescu: BNR va înainta autoritatilor un memorandum prin care va propune o noua strategie în abordarea problemei tezaurului de la Moscova

Banca Nationala a României (BNR) va înainta autoritatilor un memorandum prin care va propune o noua strategie în abordarea problemei tezaurului nostru de la Moscova, a declarat, miercuri, guvernatorul BNR, Mugur Isarescu.

"Pentru ca eforturile noastre sa fie eficiente si durabile, avem nevoie de sprijinul concret al institutiilor statului român si al societatii civile. Un astfel de demers ar fi eficient daca ar fi imun la ciclurile electorale si la calculele politice pe termen scurt. Ambele sunt utile si legitime într-o democratie, însa abuzul de aceste unelte împiedica formarea unui consens si, mai ales, lipseste de constanta niste eforturi care trebuie sa fie, de fapt, nationale. Tocmai de aceea, dupa epuizarea crizei politice pe care o traversam, Banca Nationala a României va înainta autoritatilor un memorandum prin care va propune o noua strategie în abordarea problemei tezaurului nostru de la Moscova. As reaminti ca, în anul de gratie 1918, situatia geopolitica a Europei era mult mai complicata si mai grava decât cea de astazi, dar elitele noastre politice si culturale s-au adunat si au actionat concentric, fapt pentru care rezultatele au fost de-a dreptul spectaculoase la sfârșitul aceluia an", a precizat Mugur Isarescu, la dezbaterile cu tema "Tezaurul Bancii Nationale a României de la Moscova - actualitati si perspective".

Guvernatorul BNR a mentionat ca în data de 29 aprilie se împlinesc 146 de ani de la înfiintarea institutiei.

"Dupa aproape un secol si jumatate de functionare, putem spune ca Banca Nationala a României are capitolul sau clar delimitat în istoria moderna a României. Și este vorba de un capitol consistent, în care bilantul contributiei institutiei noastre la progresul societatii românești a înregistrat beneficii pe care cercetarea istorica le-a evidentiat în ultimele trei decenii si continua sa o faca. În acelasi timp însa, am avut si pierderi. Cea mai mare dintre acestea, sau una dintre cele mai mari, este reprezentata de cele 91,5 tone de aur fin transferate în 1916 si 1917 la Moscova. Transferul s-a realizat într-un context militar extrem de nefavorabil României, catre singurul aliat cu care aveam granita comuna si cu care împarteam frontul de Est. Chiar în acele conditii, Consiliul de administratie al Bancii Nationale a trecut la încarcarea casetelor cu monede de aur în trenul de la Iasi numai dupa ce reprezentantul Guvernului rus a semnat protocolul româno-rus în care garanta "integritatea valorilor ce vor fi trimise în Rusia de Banca Nationala a României atât pe timpul parcurșului cu trenul, cât si în timpul paștrarii lor la Moscova". Dupa cum stiti, în pofida protocoalelor cu valoare de tratat international, puterea bolșevica a decis confiscarea întregului tezaur românesc în ianuarie 1918", a afirmat Mugur Isarescu.

El a mentionat ca problema tezaurului de la Moscova a intrat pe agenda sa de lucru chiar în ziua în care a fost numit guvernator al Bancii Nationale a României, la 4 septembrie 1990.

"Asa cum am mai mentionat si cu alte prilejuri, atunci am primit de la fostul guvernator Decebal Urdea dosarul cu cele 166 de documente oficiale referitoare la tezaurul BNR de la Moscova. Alcatuit în 1922, dosarul a fost predat din mâna în mâna de la guvernator la guvernator, predarea fiind însotita de un fel de juramânt, care includea angajamentul de a face tot ce este posibil pentru recuperarea tezaurului. În consecinta, am respectat juramântul. Începând din anul 1991, Banca Nationala a prezentat sistematic opiniei publice interne si externe problematica tezaurului trimis la Moscova în timpul Primului Razboi Mondial si sechestrat de Uniunea Sovietica. Mai întâi a fost o munca de cercetare, de documentare si de publicare a documentelor pentru reconstituirea traseului istoric al acestei chestiuni si pentru prezervarea memoriei sale. Apoi, am trecut la abordarea chestiunii propriu-zise a recuperarii tezaurului", a explicat Isarescu.

Guvernatorul a afirmat ca, de peste trei decenii, promovând tematica tezaurului sau de la Moscova, în limitele

competentelor și puterilor sale, Banca Natională și-a asumat un serviciu de utilitate publică, "acela de preservare a memoriei istorice, pentru a fi transmisă generațiilor viitoare, ca cel mai solid fundament al drepturilor noastre legitime".

"Este mai mult decât evident că ceea ce lasăm moștenire generațiilor următoare reprezintă responsabilitatea noastră, în spiritul viziunii noastre despre temeiurile trecutului în construirea viitorului. De altfel, cred că orice instituție solidă, serioasă, croită și administrată după criteriul meritocrației trebuie să facă asta. Tocmai pentru că constientizați că am reușit să facem și ce mai este de făcut, suntem aici pentru a realiza un bilanț al etapei cuprinse între momentul adoptării, la 14 martie 2024, de către Parlamentul European a Rezoluției referitoare la returnarea tezaurului național al României înșusit ilegal de Rusia și momentul prezent. Această etapă a început de fapt în noiembrie 2023, când spuneam, tot în această sală, că am constatat că, în plan extern, chiar la nivelul decidenților europeni, problema Tezaurului BNR evacuat la Moscova era în mare parte necunoscută și că în circuitul public din străinătate, atât cel științific, cât și cel al literaturii de popularizare, nu existau lucrări în limbi de circulație internațională dedicate acestei teme", a subliniat oficialul BNR.

În acest context, banca centrală a trimis membrilor Parlamentului European două lucrări în engleză: *The Romanian National Bank Treasure Taken to Moscow and Never Returned*, autor Cristian Paunescu, și *Romania's Treasure and its Destiny*, autor colonel Ilie Schipor, istoric militar.

Ulterior, BNR s-a raliat lui Eugen Tomac, membru în Parlamentul European, care a inițiat rezoluția menționată mai sus. În acest context, BNR a organizat în sediul de la Bruxelles al Parlamentului European expoziția "*The Treasure of the National Bank of Romania sent to Moscow and never returned - a claim older than a century*".

Guvernatorul BNR a menționat că aproape toți parlamentarii români au semnat proiectul de rezoluție, iar aceasta a fost votată cu o mare majoritate.

"După acest moment, acțiunile noastre au continuat la Washington și la Chișinău, dar și în țară, la Sibiu și Pitești, unde a fost prezentată expoziția de mai sus și specialiștii noștri s-au întâlnit cu studenți și profesori, în primul rând, dar și cu un public care nu avea prea multe date despre problema tezaurului. În plus, pentru că oricine cu bună credință, dar și pentru cei care se îndoiesc și, de ce nu, chiar și pentru cei care perseverează în rele intenții, am inaugurat în toamna anului trecut pe site-ul BNR pagina "*Tezaurul Bancii Naționale a României evacuat la Moscova*", care cuprinde: istoricul problemei, inclusiv restituirile parțiale, inventarul tezaurului, expoziția de la Bruxelles. Ce evaluare putem face după această trecere în revistă: în primul rând, Banca Națională a României, și prin ea România, a atins obiectivele de parcurs ale acestei etape, atât prin informarea publicului intern, cât și prin internaționalizarea problemei și introducerea ei pe agenda Uniunii Europene", a adăugat Mugur Isărescu.

Potrivit acestuia, Comisia comună româno-rusă, din care au făcut parte și reprezentanții Bancii Naționale, nu s-a mai întrunit din noiembrie 2019.

"Dar, în pofida activității extrem de greoaie a acestei comisii, care s-a întrunit de 5 ori în 20 de ani, am înregistrat și un rezultat important, anume faptul că protocolul celei de-a patra sesiuni a reținut că "la nivelul Comisiei comune este agreat faptul că documentele prezentate de partea română reprezintă documente autentice, cu valoare de tratat internațional, care atestă depunerea de către România în Rusia (la Moscova) a bunurilor din Tezaurul sau (inclusiv tezaurul BNR)". Asadar, existența obligațiilor legate de tezaur a fost recunoscută oficial de partea rusă și consemnată documentar, iar aceasta reprezintă fundamentul eforturilor noastre viitoare. Nu aș vrea să se înțeleagă de aici că renunțăm la abordarea bilaterală, la cadrul de discuții oferit de Comisia comună româno-rusă, dar, pentru a capăta un plus de consistență, Banca Națională a României propune un nou tip de instituționalizare a acestui dialog, care să tina seama de schimbările politice internaționale aflate în curs și mai ales de perspectiva previzibilă a întoarcerii Rusiei în câmpul dreptului internațional. Sigur că Rusia reprezintă astăzi o sursă de îngrijorare, de pericol, dar această țară are și un istoric pozitiv al restituirilor", a precizat Isărescu.

El a mentionat ca se refera la restituirile parțiale către România din 1935 și mai ales la cea din vara lui 1956, dar și la restituirea pinacotecii Galeriei de artă din Dresda, după cum, mai aproape de noi, în 2006, Federația Rusă a restituit Ungariei colecția de carte veche a Colegiului Reformat Calvin din Sarospatak, care, în contextul sfârșitului celui de-Al Doilea Război Mondial, a ajuns pe teritoriul URSS.

În acest context, guvernatorul BNR a subliniat că există câteva precedente pe care "România poate clădi".